

Prenumerationspris: 1/1 år Ekr. 2:— 1/2 " " 1:— 1/4 " " 0:50	Utgivare: Svenska Folkförbundet. Redaktör: N. Blees, Riddaregatan 3, Tallinn. Uttkommer varje onsdag.	Pren. pris till utlandet: 1/1 år Ekr. 3:— 1/2 " " 1:50 1/4 " " 0:75
---	---	--

Riksföreningen firar den 2 december i år 25-årsjubileum.

Riksföreningen firar i dagarna sitt 25-årsjubileum. Föreningen kan därför blicka tillbaka på en 25-årig framgångsrik verksamhet. Den stora betydelse Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet haft och har för den svenska idéens framträngande i vida kretsar i världen, kan nog icke tillräckligt uppskattas. Riksföreningen är en stor förening, som står utlandssvenskarna mycket nära och utlandssvenskarna å sin sida hysa varma sympatier för Riksföreningen, ty den är deras andliga och materiella stöd. Estlandssvenskarna ha så att säga utgjort Riksföreningens skötebarn och vi ha även själva känt det så. Riksföreningen har hjälpt oss kulturellt, glatts åt våra framgångar samt även — då anledning funnits — delat våra sorger och bekymmer. Kustbon känner sig särskilt tacksam mot Riksföreningen.

Den 2 december gå därtör även våra tankar till Riksföreningen. Vi i Estland sälla oss till den stora rad, som i tankarna uppvaktar den aktade jubilaren, och sända den här på detta sätt vår tacksamma hyllning med önskan om framgångsrik verksamhet för svenskhetens förkovran i fortsättningen!
 N. Blees.

Det svenska gymnasiet.

På sitt senaste sammanträde i Reval den 24 dennes behandlade Svenska Folkförbundet en del viktiga frågor. På tal om verksamheten i allmänhet framkastades samtalsvis den tanken, huruvida det icke ginge, att redaktören undveke att i Kustbon tala om ömtäligare inre angelägenheter. Det har också alltid varit redaktörens egen mening. Någon gång kan det ju t. o. m. också bland svenskarna i Estland finnas sekreta frågor, vilkas offentlighöörande mera skada ängagna svenskhetens arbetet. Därför har också löfte givits att hålla tand för tunga i frågor, som utomstående ha svårt att sätta sig in i samt kunna missuppfatta och vantolka — och i de flesta fall syna genom förstoringsglas. De i ett tidigare nummer omtalade inre tvister i sammanhang med uppmaningen till enighet borde därför icke tas alltför bokstavligt och göras större väsen av utåt. Så förfärligt upp- och nedvänt är det ju självfallet icke. Världen går nog även här sin gilla gång. De mest nyfikna kunna trösta sig med att det varken bland ester ej heller bland svenskar funnits någon egentlig revolution och "personliga mellanhavanden" — om det nu är den rätta benämningen — utredas nog också, om det icke redan skett, utan dueller. Men det var ju om gymnasiet jag skulle tala — en livsfråga, som måste behandlas och icke får anses ömtälig.

Estlandssvenskarna ha alltid varit glada åt gymnasiet och även välsignat den, som möjlig-

gjorde dess öppnande. I årtal gick man och drömde om en lärdomsskola, och dess öppnande var därför för oss ett historiskt ögonblick, men nu ha medlen börjat tryta — pengarna ha nämligen blivit något fördröjda. Det gör att man är pessimistisk och en del fruktar att skolan måste stängas till julen. Samtidigt har den gamla planen på ett s. k. "svenskt lektorat" vid estniska gymnasiet uppdykit, d. v. s. man skulle läsa svenska utom skolans övriga ämnen, som finge läsas på estniska. Denna plan så idealisk den än kan synas, borde helst genast slopas. Atminstone behövede man icke offra pengar för sådana frivilliga språkkurser. Det enda möjliga, som lagligen kunde genomföras, vore att taga svenskan som ett främmande språk i utbyte mot tyskan eller engelskan och den kursen skulle icke bli större än folkskolans modersmålskurs. Det skulle kanske också kunna tänkas en vidlyftigare kurs, ungefär lika stor som kursen i det obligatoriska estniska undervisningsspråket, men — om tillstånd överhuvudtaget därtill skulle ges — så finge det icke ske på bekostnad av andra ämnen utan utom kursen, och tyskan eller engelskan skulle eleven då icke hinna med. Vinsten vore ingen, endast till namnet. Minåsikt är därför den, att om möjligheter att under ett par år till underhålla ett svenskt gymnasium verkligen icke finnas, så måste ju skolan stängas — ännu så länge äro vi optimistiska, ty generalkonsul F. Bökman har även i år betalt en större summa och pen-

gar ha även från annat håll ställts i utsikt — men man skall icke ersätta skolan med ett betydelseöst "läroverkslektorat" vid en estnisk skola. Pengarna kunde då hellre användas för ett nyttigare ändamål. N. B.

Nuckö ungdom bildar ungdomsförening.

Senaste vårvinter väcktes fråga om att samla ungdomen från byarna i Birkas närmaste omgivning till en förening för nytta och nöje. Ungdomen kräver förströelse, men detta behov kan under ledning ges ett värdigt ideellt betonat innehåll och de praktiska arbetsuppgifter en sådan sammanslutning söker förverkliga, skall rikta dess uppmärksamhet på allvarliga livsmål och ge näring åt tankar och känslor, som envar inom sig gömmer, men inte taga form och färg med mindre än de väckas till liv. Föredrag och diskussioner över ämnen, som beröra ungdomen, sången och andra andliga idrotter värka i sådan riktning, och de krafter Birkas folkhögskola och närbelägna folkskolor förfoga över, skall väl förmå ge strävandena nödigt innehåll.

Skolan är icke nog — vare sig folkskolan eller folkhögskolan. De lärdomar ungdomen i dem inhämtar bli en död barlast om de ej föras ut i det levande livet och tillämpas här. Skolans uppgift är därför att allt framgent binda ungdomen vid sina bildningsideal men efter avslutad skolgång undre friare mera o tvungna former, som göra den enskilde till en aktivt handlande individ. Ungdomsföreningen är den yttre formen, som vunnit burskap överallt i de nordiska länderna, men verksamheten kan ledas i olika riktning och det var närmast den lokalfärg arbetet borde antaga som fördröjt starten.

Emellertid ha planerna efterhand mognat, vadan ungdomen kallades till folkhögskolan senaste söndag den 26. Sedan Rektor F. Erlund redogjort för ungdomsidén i grannländerna och de linjer arbetet här borde inslä, togs frågan under diskussion. Enstämmigt beslöt man att bilda ungdomsförening för orten, var- efter en komité utsågs, som

gavs i uppdrag att upprätta förslag till stadgar och sammankalla bygdeungdomen till konstituerande sammanträde Luciadagen den 13 december kl. 6 e. m.

Rep.

Riksföreningens lokalavdelning i Karlstad.

Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet lokalavdelning i Karlstad avhöll på fredagen den 27 oktober sitt årsmöte på Grand Hotells festsal, varvid pastor Hj. Pöhl var närvarande som lokalavdelningens gäst. Förhandlingarna leddes av lokalaföreningens ordförande rektor Albin Olsson. Vid årsmötet föredrogs styrelsens berättelse, av vilken framgick att ynglingen Anders Lindström, som sedan 1925 varit lokalavdelningens skötebarn och genom lokalavdelningens försorg åtnjutit undervisning i Karlstads folkskollärareseminarium avlagt examen på våren 1929 och återvänt till sin hembygd på hösten samma år. Efter att ha tjänstgjort som vikarierande lärare å Birkas folkhögskola och andra svenska skolor i svenska bygderna i Estland har Lindström sedan hösten 1932 erhållit anställning som lärare vid skolan i Korkis. Härmed har lokalavdelningen kommit till målet för sin skötebarnsverksamhet och ansåg att i och med att Lindström erhållit nämnda anställning har han upphört att vara lokalavdelningens skötebarn. Revisorernas berättelse framlades därefter och framgick av densamma att inkomst- och utgiftsstaten balanserat på en summa av 712:72 med en behållning av kronor 53:07 till år 1933. Styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattade. Till ledamöter i lokalavdelningens styrelse valdes rektor Albin Olsson, stationsskrivare E. Kjellenberg grosshandlare Alfred Hanes, fröken Thyra Freding, förste stads- läkare Hugo Severi, stadsingenör G. Lovén, biskop J. A. Ek-

Svenska folkskolans i Reval julfest

hålles den 19 december kl. 6 e.m. i stadens IV folkskola, Nygatan 15.

Alla hjärtligt välkomna!

Till läsarne.

Detta nummer även som en del andra nummer ha nu på slutet av året av olika svårigheter icke kunnat utkomma regelbundet. Numret försenade sig ytterligare en hel vecka — det är svåra tider. Vi be därför för läsarna ha överseende.
Red.

lund, fröken Leontine von Wackenfelt och fil. dr Per Stolpe med fröken Clary Nyman, lektor V. Vendel, överläkare J. Svensson, rådmän G. Berg och länsbokhållare H. Lindell som suppleanter. Till revisorer valdes kamrer Th. Byttner och härads- skrivare H. Stenberg med bokhandlare Carl Josefsson som suppleant. Lokalföreningen beslöt prenumerera å Kustbon för år 1934 och beslöt även att den svenska skolan i Reval skulle tills vidare vara lokalavdelningens skötebarn. Till ombud vid Riksföreningens- års och 25 års- jubileumsmöte i Göteborg den 2 december valdes stationsskrivare E. Kjellenberg. Efter förhandlingarna höll pastor Pöhl ett intressant föredrag om svens- skarna i Estland belyst med ljusbilder. Rektor Olsson framförde vid föredragets slut ett varmt och hjärtligt tack till föredrags- hållaren och betonade det speciella intresse för Estland, som härvarande lokalavdelning hyser och vilken den så långt det låter sig göra även ekonomiskt sökt dokumentera. Kollekten som upptogs vid utgången inbringade 27 kr. och tillföll den svenska skolan i Reval. Genom hän- vändelse till Arvika lokalförening har erhållits ett belopp av 50 kr, vilka belopp i dagarna överlämnats till skattmästaren i Svenska Odlingens vänner.

E. Kjellenberg.

Festtillställning lördagen den 9 december i Svenska gymnasiet i Hapsal.

Härmed göra vi veterligt för Hapsalsborna och den svenska allmänheten, att det svenska gymnasiet i Hapsal anordnar en festtillställning å Hapsalgymnasiet lördagen den 9 dec. med början kl. 7 e. m. Vi bedja om-

givningens svenska befolkning i Nuckö och på Vormsö uppmärksamma tillfället och infinna sig. Det passar också bra, då Sv. Folkförbundets årsmöte försiggår dagen därpå den 10 dec. Det blir två flugor i en smäll. Man reser in på lördagskvällen till festen och stannar sedan över på årsmötet.

Vi hoppas att man icke skall behöva ångra, att man hörsammar bjudningen. På detta sätt komma också föräldrarna mera i kontakt med skolan. Programmet kommer att bjuda på ett och varje, det blir fint som vanligt med omväxlande musik- och sångprogram — musiken av erkända goda förmågor. Det blir solo- körsång, pianosolo, folk- och sångvisedanser ett par upp-träder "från 1850-talet" — m. m., m. m.

Alltså det lönar mödan att komma och se och höra.

Vi hälsa alla hjärtligt välkomna!

Det fria folkbildningsarbetet.

Det upplysningsarbete, som bedrivs av föreningar och enskilda personer utom skolan går under namn av "det fria folkbildningsarbetet". Ett sådant arbete utföres i stor utsträckning av olika kulturföreningar i hela Estland. Arbetet får bedrivas fritt utan något bestämt program och utan att myndigheterna föreskriva några egentliga riktlinjer, ty Estland är i detta och andra avseende ett fritt land, och man kontrollerar i allmänhet sällan föreningars förehavanden. Men detta gör att man kanske någon gång tar sig större friheter än man egentligen skulle få ta. Även en kulturförening har att rätta sig efter hithörande gällande lagar. Inrikesministern är kulturföreningarnas högsta instans. — Enligt lagen för föreningar och förbund kan t. ex. en utlänning vara medlem i icke politiska föreningar men kan icke sitta som medlem i en styrelse. Detta och även annat ha vi icke alltid iaktagit i våra svenska föreningar, men i och med att man börjar bli noggrannare på alla områden även i republiken Estland måste kanske även vi börja respektera lagen, annars kan det ju leda till otrevligheter. Otvivelaktigt äro vi i

Svensk fest

anordnas å Svenska gymnasiet i Hapsal lördagen den 9 dec. med början kl. 7 e. m.

Se närmare artikeln därom i dagens nummer.

behov av sakkunnig hjälp även från utlänningars sida, men det kunde ju ordnas så att icke estniska medborgare tillkallades då och då som rådgivare. Vid organiserandet av vårt kulturarbete synes det emellertid allt mer och mer vara av nöden att rätta sig efter gällande lag. Göra vi det, så kunna vi vara trygga och behöva icke ha farhågor för eventuella anmärkningar för lagöverträdelser, och detta vore nog så viktigt att minnas isynnerhet av en liten minoritet.

N. B.

Gymnasisterna besöka Birkas.

Den 12 dennes gästades Birkas av de svenska gymnasisterna, då det gemensamma firandet av Gustaf Adolfsdagen till följd av oblida väderleksförhållanden denna gång måste inställas och man begick dagen envar på sitt håll.

Men skadan togs igen den 12 och allmänheten sällade sig till ungdomen, varigenom lokalerna blevo fyllda till sista plats. Programmet inleddes med sång, varefter rektor Erlund erinrade om kvartsekelminnet och det förhållande i Finland, som gav uppslaget till en allmän svensk samlingsdag. Birkaseleverna framförde i stämmor några sånger, fru Helga Blees sjöng solo till beledsagning på flygeln och pastor Hjalmar Pöhl gav på flygeln några egna kompositioner, som mottogos med varmt bifall. Slutligen gav gymnasisten Gunnar Heyman på nuckömål en färgrik skildring av gymnasisternas framgångsrika besök i Helsingfors under klisterveckan. Kvällen avslöts med lekar.

Selma Lagerlöf 75 år.

Sveriges frejdade författarinna och sagoförtäljerska, Selma Lagerlöf — en längre artikel ägnades jubilarer i nr. 33/34 av Kustbon — fyllde den 20 november 75 år. Även Kustbon bringar den stora svenska författarinnan sin hyllning.

Tack.

Härmed fram bäres ett vördsamtt tack till alla, som genom att deltaga i Klockaren Johan Nymanns begravning bevisat deltagande i min stora sorg.

T. Nymann.

Svenska Folkförbundet.

Det av Sv. Folkförbundet planerade årsmötet på Birkas den 19 nov. blev uppskjutet till den 10 december kl. 12 i hotell Petersburg i Hapsal. Orsaken till att mötet icke avhölls den 19 ds berodde på att förbindelserna just då voro mycket dåliga. Isförhållandena voro sådana, att Vormsö helt och hållat var avskuret från fastlandet. Styrelsen skickade därför den 18 nov. återbud och beslöt samtidigt hålla mötet 3 veckor senare, den 10 dec. i Hapsal, vilket härmed bringas till allmänhetens kännedom.

Almanack för 1934

har utkommit och finnes till salu å Riddaregatan 3. — Pris 5 cent.

Publikationen har i år redigerats av föreståndare A. Stahl.

Ny radioapparat till Birkas.

F. d. rektorn vid Birkas folkhögskola, numera rektor vid Lunneveds folkhögskola P. Söderbäck har i dagarna skaffat en ny radioapparat av Baltic för Birkas räkning. Apparaten torde efter några dagar anlända till Reval. Birkas har allt fortfarande vänner i viken, och kärt är det att de gamla vännerna förblivit trogna. Vi tacka givaren och förmedlaren på det varmaste för gåvan. N. B.

Svenska Folkförbundet

håller sitt

årsmöte

i Hapsal, hotell Petersburg söndagen den 10 dec. kl. 12 på dagen.

Ett svenskt sekelminne.

Ett hundra år ha förlutit sedan donatorn och skaparen av Nobelstiftelsen Alfred Nobel föddes. 100-årsdagen var den 21 oktober d. å. Över 30 år ha stora belöningar årligen utdelats till de främsta på vetenskapens, litteraturens och fredsarbetets fält. Stiftaren av pengarna var den store svensken Alfred Nobel, räntorna utdelas årligen som pris, benämnda Nobelpris, och det är stora pris, numera 170.000 kr. Ett sådant litteraturpris erhöles i år ryske författaren I. Bunin. Selma Lagerlöf erhöles naturligtvis också en gång Nobelpriset — ett pris, som givetvis icke varje dödlig kan komma i åtnjutande utav.

Inrikes.

Förestående val. Under den närmaste framtien förestå olika val i Estland: kommunalval, riksdagsval och presidentval.

Kommunalvalen på landsbygden komma först, näml. den 9 jan. och i städerna den 14 och 15 jan. Vid valen tillämpas den nya vallagen. Till Revals stadsval har Sv. Folkförbundet uppställt som svenska kandidater herrar Gunnar Beipman, Karl Boman, Andreas Stahl och Hjalmar Pöhl. N. Blees, som under hela 5 år varit stadsfullmäktige, undanbad sig denna gång hedersuppdraget och lät icke uppställa sin kandidatur. Vad valen i Revals stad beträffa, så ansågs fördelaktigast att även denna gång ingå valförbund i staden Reval.

Som blivande presidentkandidater nämna tidningarna Larka, Päts och Laidoner.

AKTIEBOLAGET

Gestriklands yllefabrik JÄRBO

Sporttyger, melerade Filtar, Vadmal och Kordero. Goda kvaliteter och billiga priser. (2429)

LUDWIG WIGART & Co. A./B.
ENGROSLAGER AV
Sybehör, Ylle-, Tricot- & Korta varor

Norrköpings Kemiska Undersökningsanstalt,
Norrköping. Tel. 1249.

Utför kemiska analyser och provtagningar.
Inneh.: Civiling. John Wanselin, stadskemist.

Vid besök i Stockholm, bo på
HOTEL PATRICIA, Vasagatan 36,
intill Centralpostkont. Tel. Namnanr,
Modernt och billigt hotell.
Ett 90-tal rum fr. 4 kronor.

A.-B. Ludvig Anderson, Kinna
(Kasthalls Mattfabrik)
Efterhör „KASTHALLSMATTOR“.

SÄKER PENNINGPLACERING
Engelholms Sparbank

Nytt i Hapsal!

Ehuru det finnes en mängd specialaffärer, såsom tyg-, läder-, sko- och kolonialvaruaffärer, har hittills saknats en handel, där man i större utsträckning och till billigare pris kunnat köpa finare stål- och järnvaror.

Denna brist har

E. Palias

numera avhjälp, då han vid **Karja-gatan 10, Hapsal,** öppnat en tidsenlig järnhandel.

Vissa verktyg säljas med garanti.

I affären talas även svenska!

FRIMURAREHOTELLET ESKILSTUNA MATSALAR & CAFÉ REKOMMENDERAS

*Giv barnen SVEA
CHOKOLAD och CACAO
Närande. Välsmakande.*

A.-B. Svea Choklad-Norrköping

Vildskinn

Räv, Utter, Mård, Hermelin Ekorre, Hare och Kanin uppköpas till allra högsta pris, Vi betala högsta priser, då skinnen huvudsakligen äro för egen fabrikation. Prislista sändes mot porto.

FOUGSTEDTS PÄLSVARUFABRIK Malmö 4

A. I. KJELLGRENS EFTR.

Skövde (I. GOOD) Telefon 1-31

KÖTT- OCH CHARKUTERIAFFÄR REKOMMENDERAS

BORLIND, BORSÉN & C:o

Telegr.-adr.: "Borlinds"
GÖTEBORG,
Edsv. advokaten

HILDA MUHR & SON ÖREBRO

Charkuteriaffär
Fabrik och kontor, tel. 1179
Affär Nygatan 46, tel. 625
„ Stortorget 6, tel. 2625.

BO-FAJANS

för Eder jakt- eller fisketuga finnes i varje välsorterad Glas-, Porslins- och Bosättningsaffär
BOBERGS FAJANSFABRIK GÄVLE

VID BESÖK I VÄXJÖ REKOMMENDERAR

Järnvägsrestauranten

VÄXJÖ sitt erkänt goda kök. Fullständig spritservering. Förstklassig musik. På sommaren endå platsen i staden för härlig parkservering. God plats för bilar.

KUNGÄLVS ÄNGBAGERI, Kungälv
(E. Bergström) Tel. 123 och 165

REKOMMENDERAS

Stort, Gott och Billigt Bröd.

Tunagatan 4, Upsala

Telefoner: Kontoret 3892, 3893; Förrådet 2890; Byggnadspl. Paleontologiska Inst. 3894; Bostadst. Väderkvarnen 1899.

OTTO JANSSONS SKOFABRIK

Jakobsdal JÖNKÖPING Telefon 23
Randsydda skodon, Mans- och Goss-skodon. Slitstarka. Goda passformer.
Efterfråga J-söns skodon. Bör finnas i alla välsorterade affärer.

Rekommenderar sina förstkl. tillverkningar av PROMENADSKODON, SPORT-, JAKT- och MÖ-TÖRKÄNGOR.

HÄLSINGBORGS NYA SPARBANK

HÄLSINGBORG

Gottgör högsta gällande ränta
å insatta medel.

E. W. Just

Blekeri - Färgeri - Merserisatio

Tel. 1 48 BORÅS Tel. 21 48

Aktieb. LUDVIG SVENSSON KINNA

rekommenderar sina välkända tillverkningar.

**N. J. Johanssons Eftr. A.-B., Syfabrik
APLARED**

Specialité: Tillverkning av
OVERALLS och ARBETSKLÄDER
Telefon: Aplared 1 och 2

Äret Runt bra mat på
Systembolagets Restaurang
LAXEN, HALMSTAD

BORÅS VÄVERIARTIEBOLAG, BORÅS Alla slags bomullsvävnader

Aktiebolaget

Nordiska Tapetfabriken

Arvika

Förstklassigt fabrikat Köp svenska tapeter.

Köp. PRIMUS TVATTPULVER
från Gävle Såpfabrik.

Aktiebolaget J. E. Arndt

Hudiskvall Ångbåtsexpedition, Befraktnings Skeppsmäkleri och Speditionsaffär. Lager av kol och Byggnadsmaterialer. Rikstelef. 245, 287 325. Telegrafadr.: Arndtbolaget.

Arvika Redskapsfabrik - ARVIKA REKOMMENDERAR

sina förstklassiga, välkända tillverkningar.
Åberopa denna tidskrift

KUMLA SKOFABRIK

Riks. 54 KUMLA Riks. 54
Rekommenderar sin tillverkning av Grövre o. Finare SKODON.

FENIX Föreningsgatan 7.

DRUVAN Engelbrektsgatan 5

Intima och hemtrevliga rest-lokaler
Omytka klubbрум. Direktion:
A.-B. MALMÖ-RESTAURANGER.

Besök

STENBERGS KONDITORI

Tel. 13 SKELLEFTEÅ Tel. 258
Gott kaffe — Goda bakelser
Beställningar mottaga

E. Petterssons

Möbleringsaffär
Etabl. 1876 GÄVLE Tel. 324 o. 1206 MÖBLER
och MATTOR.

TAGE HÅKANSSONS

Konditori, Kafé och Wienerbageri Kloster.
gate 10 - Lund
Rekommenderas
Tel.: Konditoriet 603, Brödbutik. 360

„Besök

Borås“

Prima PORTLAND CEMENT
från

A/B Gullhögens Bruk, Skövde.

SVEABLANDNING

Rostkaffet i blågula påsarna
tillfredställer alla I parti från
ENGWALL HELLBERG A.-B., GÄVLE

VÄVSKEDAR AV STÅL

garantisstämplade, vävskyttlar, vävspännare och övriga vävredskap köpas förmånligast antingen hos våra återförsäljare, hemselöjder och garnaffärer eller direkt från oss. All tillverkn. m. vårt firmanamn garanteras. Begär vår illustr. prislista som sändes gratis.

Gunnar Anderssons vävskedsverkstad
Telefon 1 Oxberg Telefon 1